

Sanering LPG-tankstations

Een onderzoek naar de voortgang van de
urgente sanering van LPG-tankstations

Samenvatting

In 2006 heeft de VROM-Inspectie een onderzoek uitgevoerd naar de voortgang van de *'urgente saneringen'* van LPG-tankstations. Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. Ingevolge dit Besluit moeten LPG-tankstations waarbij het plaatsgebonden risico de grenswaarde van 10^{-5} per jaar overschrijdt, uiterlijk 27 oktober 2007 zijn gesaneerd. Er zijn in totaal 81 LPG-tankstations bezocht. Bij een deel van deze bezoeken is geverifieerd of, na uitkering van de schadevergoeding door het ministerie van VROM, de sluiting ook daadwerkelijk is geëffectueerd. Bij 38 mogelijke knelpunten die nog niet als saneringslocaties werden aangemeld is de stand van zaken onderzocht.

Uit het onderzoek blijkt het volgende:

- daar waar een schadevergoeding is uitgekeerd, is in alle gevallen de LPG-verkoop tijdig beëindigd;
- bij de onderzochte, niet aangemelde potentiële saneringslocaties (38) was in zestien gevallen nog een urgente sanering nodig. In al deze gevallen was bij het bevoegd gezag bekend dat niet voldaan werd aan de grenswaarde en is voorzien in verplaatsing van het vulpunt (negen bedrijven) of is men in gesprek over de te nemen maatregelen (zeven bedrijven) en eventuele sluiting.

Op basis van het onderzoek is geconcludeerd dat de sanering na uitkering van een schadevergoeding goed verloopt en dat nagenoeg alle saneringssituaties zijn opgenomen in het huidige saneringsprogramma. De VROM-Inspectie zal bij het naderen van de uiterlijke saneringsdatum in het Bevi (oktober 2007) een nieuw onderzoek doen naar de stand van zaken op dat moment.

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding onderzoek	4
1.2	Doelstelling	4
1.3	Werkwijze	4
2	Sanering LPG stations	5
2.1	Criteria voor urgente sanering	5
2.2	Niet urgente saneringen	5
2.3	Saneringsprogramma	6
3	Resultaten onderzoek	7
3.1	Voortgang sanering en sluiting	7
3.2	Niet aangemelde LPG-tankstations	7
4	Conclusies	9

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. Het Besluit stelt grenzen aan het risico dat bedrijven mogen veroorzaken voor hun omgeving. Een van de categorieën inrichtingen waar het Bevi op van toepassing is zijn LPG-tankstations. Volgens het Bevi moeten LPG-tankstations waarbij het plaatsgebonden risico de waarde van 10^{-5} per jaar overschrijdt, uiterlijk 27 oktober 2007 zijn gesaneerd (urgente sanering). Vooruitlopend op het definitief in werking treden van het Bevi is door de directie Externe Veiligheid (EV) van het ministerie van VROM een saneringsprogramma voorbereid. Er is een landelijke inventarisatie uitgevoerd naar de mogelijke knelpunten bij LPG-tankstations en het bevoegd gezag Wet milieubeheer (Wm) is gevraagd de benodigde procedures voor het intrekken van de Wm-vergunningen en het vaststellen van de schadevergoeding te starten. In 2005 is het saneringsprogramma gaan lopen. Mede in overleg met de directie Externe Veiligheid van het Ministerie van VROM heeft de VROM-Inspectie in 2006 een onderzoek uitgevoerd naar de uitvoering van het programma en het feitelijk beëindigen van de verkoopactiviteiten.

1.2 Doelstelling

De doelstelling voor het onderzoek is toezien op en bevorderen dat de saneringsverplichting met betrekking tot LPG-tankstations door het bevoegd gezag op een juiste wijze wordt uitgevoerd en zonodig interveniëren indien geen juiste uitvoering wordt gegeven aan de saneringsverplichting.

1.3 Werkwijze

In het onderzoek zijn in 2006 in de periode mei tot september 81 LPG-tankstations bezocht. Bij de controlebezoeken is, afhankelijk van de situatie het volgende onderzocht:

- bij de LPG-tankstations waar een schadevergoeding is uitgekeerd, is geverifieerd of de vergunning was ingetrokken en de verkoopactiviteiten ook daadwerkelijk waren beëindigd;
- bij LPG-tankstations die volgens de inventarisatie een potentieel knelpunt zijn, en die nog niet werden aangemeld bij het Ministerie van VROM is nagegaan of er al dan niet sprake was van een urgent te saneren situatie en wat de stand van zaken was.

2 Sanering LPG stations

2.1 Criteria voor urgente sanering

De criteria voor de urgente sanering van LPG-tankstations zijn, vooruitlopend op de inwerkingtreding van het Bevi, vastgesteld in een brief van de minister van VROM in mei 2003. Uitgangspunt is de overschrijding van de norm voor het plaatsgebonden risico (10^{-5} per jaar) bij kwetsbare objecten. Daarbij is in mei 2003 in eerste instantie een aanvullend saneringscriterium vastgesteld waarbij stations, die tevens aandacht behoeven tegen de achtergrond van het overschrijden van het groepsrisico, met prioriteit gesaneerd zouden worden. Dit aanvullend criterium is in 2004 komen te vervallen met de inwerkingtreding van het Bevi omdat inmiddels voldoende financiële middelen beschikbaar waren om alle tankstations te saneren.

In het in oktober 2004 vastgestelde Bevi en de nadere regels in de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) zijn afstandeisen vastgesteld waarmee voldaan wordt aan de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico van 10^{-5} per jaar. Voor LPG-tankstations met een doorzet van maximaal $1500 \text{ m}^3/\text{jaar}$ geldt een afstand van 25 meter vanaf het vulpunt en 15 meter vanaf het ondergrondse reservoir. Indien niet aan deze afstanden kan worden voldaan is er sprake van een urgent te saneren situatie. Volgens het Bevi dienen deze situaties uiterlijk 27 oktober 2007 (drie jaar na inwerkingtreding) te zijn gesaneerd. In sommige gevallen is het mogelijk om aan de criteria te voldoen door verplaatsing van het vulpunt. Als dat niet mogelijk of wenselijk is moet de LPG-verkoop beëindigd worden.

2.2 Niet urgente saneringen

Situaties bij LPG-tankstations waar niet voldaan wordt aan de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico van 10^{-6} per jaar bij kwetsbare objecten moeten volgens het Bevi uiterlijk 1 januari 2010 zijn gesaneerd. In het Revi zijn in 2004 de afstanden opgenomen waarbij voldaan wordt aan de grenswaarde van 10^{-6} per jaar. Voor een tankstation met een doorzet tot 1500 m^3 per jaar geldt een afstand van 110 meter vanaf het vulpunt, 25 meter vanaf het reservoir en 15 meter vanaf de afleverzuil. Voor een doorzet tot $1000 \text{ m}^3/\text{jaar}$ geldt vanaf het vulpunt een kleinere afstand (45 meter).

In juni 2005 is een convenant gesloten met de LPG-branche waarin afspraken zijn vastgelegd voor het verbeteren van de veiligheid van LPG tankstations. De sector treft maatregelen en zorgt ervoor dat de daarna nog resterende veiligheidsknelpunten worden opgelost. Voor 1 januari 2010 worden de volgende maatregelen getroffen:

- het toepassen van een verbeterde vulslang;
- het aanbrengen van een hittewerende coating op alle LPG-autogastankauto's.

Door deze veiligheidsmaatregelen verminderen de risico's en daarmee wordt de contour voor het plaatsgebonden risico van 10^{-6} per jaar kleiner. De bedoeling is dat de afstanden zoals nu opgenomen in het Revi binnenkort worden aangepast. De afstanden die aangehouden moeten worden tot kwetsbare objecten zullen dus naar aanleiding van de genomen veiligheidsmaatregelen, kleiner worden. Ten tijde van het onderzoek waren de nieuwe afstanden nog niet vastgesteld.

Dit betekent dat LPG-tankstations die momenteel niet voldoen aan de 10^{-6} afstanden zoals opgenomen in het huidige Revi, in de nabije toekomst wellicht wel kunnen voldoen aan de nog op te nemen kleinere afstanden, eventueel na verplaatsing van het vulpunt.

2.3 Saneringsprogramma

Het programma voor de urgente sanering van LPG-stations wordt onder regie van de directie Externe Veiligheid uitgevoerd. De basis voor het saneringsprogramma is een in 2003 uitgevoerde, uitgebreide inventarisatie van de Op den Kamp adviesgroep (OAG). Deze inventarisatie leverde een lijst op met 253 LPG-stations waar vermoedelijk niet voldaan werd aan de afstandseisen en dus mogelijk sprake was van een urgente sanerings situatie. De directie Externe Veiligheid heeft de gegevens van de betreffende stations uitgezet bij het bevoegd gezag en gevraagd om een verificatie en een definitieve toetsing aan de saneringscriteria.

Het proces van intrekking verloopt vervolgens in hoofdlijnen op de volgende wijze:

Voornemen: Het bevoegd gezag start het proces door het in kennis stellen van de vergunninghouder en het ministerie van VROM van het voornemen tot intrekken van de vergunning. Het ministerie maakt aan het bevoegd gezag een voorlopig standpunt kenbaar.

Ontwerp intrekkingbeschikking: Het bevoegd gezag stelt een ontwerp intrekkingbeschikking op.

Schadevergoeding: Er wordt advies gevraagd over de hoogte van de schadevergoeding bij de Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken (SAOZ).

Instemmingverzoek: Het bevoegd gezag verzoekt het ministerie om in te stemmen met de schadevergoeding.

Instemmingbesluit: Het ministerie toetst het verzoek en de ontwerpbeschikkingen en neemt een instemmingbesluit indien voldaan wordt aan de criteria.

Intrekking en toekenningbeschikking: Het bevoegd gezag stelt de definitieve beschikkingen op waarin het moment van staken van de verkoopactiviteiten worden vastgelegd.

Financiële afhandeling: Het ministerie neemt een definitief instemmingbesluit gekoppeld aan een financiële toezegging voor uitbetaling aan de gemeente.

Van de oorspronkelijk in de inventarisatie opgenomen stations (253) is over 181 stations correspondentie gevoerd en is duidelijk of er al dan niet sprake is van een te saneren situatie. In mei 2006 was bij 81 LPG-tankstations de procedure in gang gezet en was bij 43 stations de schadevergoeding uitgekeerd. Van de resterende nog niet aangemelde groep (72 LPG-tankstations) uit de oorspronkelijke inventarisatie is door de directie EV in samenwerking met de VROM-Inspectie in november 2005 getracht om de betreffende gemeenten te bewegen informatie te verstrekken over de stand van zaken. Dit heeft in een deel van de gevallen opheldering gegeven maar bij de start van het onderzoek in mei 2005 was van ca. veertig stations nog steeds onduidelijk wat de stand van zaken was en of er al dan niet sprake was van een urgente sanerings situatie.

Gelet op het feit dat het bevoegd gezag nog tot oktober 2007 tijd heeft om de sanering uit te voeren, is geen onderzoek gedaan naar de stations die wél werden aangemeld, maar tijdens het onderzoek nog in procedure waren.

3 Resultaten onderzoek

3.1 Voortgang sanering en sluiting

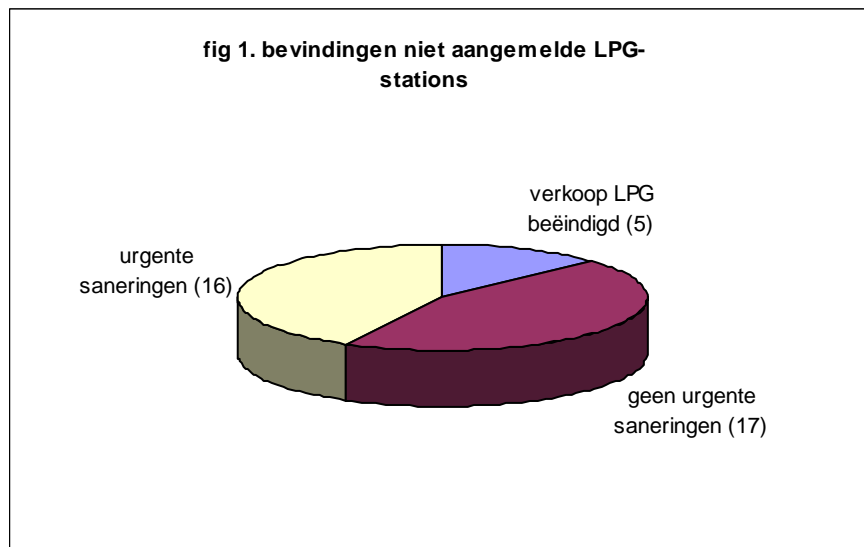
In het onderzoek zijn 43 LPG-tankstations bezocht waar volgens de gegevens van de directie Externe Veiligheid de betreffende Wm-vergunning was ingetrokken en een schadevergoeding via de gemeente werd uitgekeerd.

- Bij 41 van deze stations was de vergunning ingetrokken en werd geen LPG meer verkocht. Gaande de schadevergoedingsprocedure is in twee gevallen de LPG verkoop gecontinueerd. In één geval bleek het alsnog mogelijk om het vulpunt te verplaatsen en in het andere geval is de sluiting uitgesteld en ook gemeld aan de directie Externe Veiligheid. De uitbetaling van de schadevergoeding is in deze gevallen opgehouden.
- Voorts is gebleken dat in nagenoeg alle gevallen de LPG-installatie, met de bijbehorende ondergrondse tank was ontmanteld. In twee gevallen was de verkoop weliswaar gestaakt maar bleek de installatie nog niet verwijderd. Bij een van deze stations heeft de gemeente op verzoek van de VI het bedrijf aangeschreven hetgeen alsnog tot ontmanteling geleid heeft. In het tweede geval is de afleverinstallatie onbruikbaar gemaakt en is voldoende aannemelijk dat de tank en installatie op korte termijn (bij een aanstaande verbouwing) wordt verwijderd.

Uit het onderzoek kan derhalve geconcludeerd worden dat na uitbetalen van de schadevergoeding in alle gevallen de sluiting ook geëffectueerd is.

3.2 Niet aangemelde LPG-tankstations

Over 38 potentiële saneringslocaties uit de inventarisatie, was door het bevoegd gezag nog geen informatie aangeleverd. Al deze stations zijn bezocht om de stand van zaken op te nemen. Ook is naar gelang de bevindingen contact gezocht met het bevoegd gezag voor aanvullende informatie. In figuur 1 zijn de resultaten weergegeven.

Verkoop LPG beëindigd

In vijf gevallen was geen sprake meer van LPG-verkoop. Vier van deze tankstations waren in zijn geheel verdwenen en in het laatste geval was een geheel nieuw tankstation zonder LPG-verkoop opgericht.

Urgente sanering nodig

Bij de zestien stations waar er sprake is van een urgente sanerings situatie was in geen van de gevallen concrete actie ondernomen door het bevoegd gezag. Wel was in vrijwel alle gevallen bij de gemeente bekend dat niet voldaan werd aan de grenswaarde.

- Bij negen van deze stations is voorzien in verplaatsing van het vulpunt om het 10^{-5} knelpunt op te lossen. Met het concreet verplaatsen van het vulpunt wordt over het algemeen gewacht tot de nieuwe, kleinere 10^{-6} afstanden zijn vastgesteld zodat het station zodanig kan worden ingericht dat ook wordt voldaan aan de grenswaarde voor 2010. In alle gevallen lijkt dat ook praktisch uitvoerbaar te zijn.
- Bij de overige zeven stations vinden al dan niet gesprekken plaats over verplaatsing of sluiting. Indien sprake is van sluiting dient het bevoegd gezag alsnog de sanering aan te melden bij de directie Externe Veiligheid.

In bovenstaande gevallen is weliswaar geen actie ondernomen, maar het bevoegd gezag heeft tijd tot oktober 2007 om te voldoen aan de saneringsplicht uit het Bevi. Gelet op de bevindingen lijkt in het merendeel van de gevallen toegewerkt te worden naar een oplossing voor die datum.

Geen urgente sanering

Bij de zeventien LPG-stations die voldoen aan de 10^{-5} afstanden zijn er tien stations waar binnen een afstand van 25-40 meter een kwetsbaar object aanwezig is. Bij deze stations zijn, afhankelijk van de doorzet en de nog vast te stellen 10^{-6} afstanden, in 2010 waarschijnlijk alsnog aanvullende maatregelen of sanering nodig. Dit zal ingevolge het convenant door de branche zelf opgelost worden. Bij de overige zeven stations lijkt ook in de toekomst geen sanering noodzakelijk.

4 Conclusies

- In de gevallen waar schadevergoeding is uitbetaald is in alle gevallen de LPG-verkoop na intrekking van de vergunning ook daadwerkelijk beëindigd. Er is sprake van een adequate uitvoering door de betrokken gemeenten.
- Bij 38 LPG stations met mogelijke knelpunten die nog niet aangemeld waren bij het saneringsprogramma wordt bij iets minder dan de helft (zestien LPG stations) niet voldaan aan de grenswaarde van 10^{-5} voor het plaatsgebonden risico bij kwetsbare objecten. In negen gevallen kan voor oktober 2007 voldaan worden door het vulpunt te verplaatsen, in slechts zeven gevallen is waarschijnlijk alsnog sanering nodig door beëindigen van de LPG-verkoop. Geconcludeerd kan dus worden dat in het lopende saneringsprogramma van de directie EV nagenoeg alle urgente saneringssituaties zijn opgenomen.